

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ἁγίου Δεσπότη (Παπαδιαμάντης Ἀλέξανδρος)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Λογοτεχνία (ποίηση & πεζογραφία)

**«Μὴ οἱ ποιμένες βόσκουσιν ἑαυτούς;
οὐχὶ τὰ πρόβατα βόσκουσιν οἱ ποιμένες;»
(Ἰεζεκιήλ)**

Ἀφοῦ τὸ βαποράκι ἐστάθη ὡς μισὴν ὥραν εἰς τὸν μικρὸν ὄρμον, κατέναντι τῆς ἀγορᾶς, ἣτις ἐφαίνετο σχεδὸν γεμάτη ἀπὸ κόσμον, ἔστρεψε τὴν πρῶραν πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἀπέπλευσε. Συγχρόνως οἱ καμπάνες τῶν δυὸ ἐκκλησιῶν, αἵτινες διέπρεπον μὲ τοὺς ὑψηλοὺς πύργους καὶ τοὺς θόλους των, ἡ μία εἰς τὸ ὕψος τῆς παραθαλασσίας ὁδοῦ καὶ τῆς πλατείας, ἡ ἄλλη εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐπάνω συνοικίας, ἐκινήθησαν γοργῶς, ἐκχέουσai μεγάλην καὶ παρατεταμένην κωδωνοκρουσίαν.

Διατὶ αὐτά; Οἱ παπάδες ἤξευραν, ὅτι ὁ Δεσπότης ὁ νεοχειροτόνητος τῆς ἐπαρχίας ἦτο μέσα στὸ βαπόρι, ἀλλ' ὁ πρῶτος μεταξὺ αὐτῶν, ὁ ἐπισκοπικὸς ἐπίτροπος, εἶχε πληροφορηθῇ ὅτι ἡ Σεβασμιότης του δὲν ἐπρωτίθετο πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πολίχνην, ἀλλὰ θὰ μετέβαινε πρῶτον, χάριν τῆς ἰδίας εὐκολίας του, εἰς τὴν ἄλλην νῆσον, τὴν ἀνατολικήν, τὴν ἀπωτέραν εἰς τὸν δρόμον του, καὶ εἴτα θὰ ἐπέστρεφε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὸ ἐδῶ ποίμνιόν του. Οὐχ ἦττον ἐπῆραν μίαν βάρκαν καὶ ἀνῆλθον ὅλοι ὁμοῦ, οἱ ἐπτὰ παπάδες, εἰς τὸ βαπόρι, διὰ νὰ χαιρετίσουν ἀπλῶς τὸν ἐπίσκοπον εἰς τὴν διέλευσίν του.

Μόλις ἡ μαύρη τῶν ρασοφόρων πλειὰς ἀνῆλθεν εἰς τὸ πρυμναῖον «κάσαρο» (στεγασμένος χῶρος στὴν πρύμνη) τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅπου ἴστατο ἀγναντεύων τὴν μικρὰν πόλιν ὁ περιοδεύων ἱεράρχης, καὶ ὁ διάκος, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν

πρῶτον βαίνοντα ἐκ τῶν ἱερέων, τὸν ὁποῖον ἐκατάλαβεν ὡς ἐπίτροπον τοῦ Δεσπότη, ἂν καὶ πρώτην φορὰν τὸν ἔβλεπε, τοῦ λέγει μὲ τόνον δεσποτικόν.

– Γιατί δὲν ἐσημάνατε τὶς καμπάνες;

Ὁ παπα-Γιαννάκης, 83 ἐτῶν ἄνθρωπος, ἂν καὶ κωφὸς ἦτο, ἐκατάλαβεν τί ἔλεγεν ὁ διάκος. Ἐπειδὴ ὁ Δεσπότης δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθῃ, δὲν εἶχαν προβλέψει, ἢ τὸ ἐνόμισον περιττόν, νὰ κρούσουν τὶς καμπάνες. Τώρα, ὅμως, εἰς τὸ κέλευσμα τοῦ διακού, ἐστράφη πρὸς τὴν λέμβον, ἐφώναξεν ἓνα νέον κρατοῦντα τὰς κώπας, καὶ τοῦ λέγει.

– Σταμάτη! Τρέχα γρήγορα, ἔξω! Τὶς καμπάνες! Βαρᾶτε τὶς καμπάνες!

Ὁ Σταμάτης, ἔφηβος ὡς 16 ἐτῶν, κυρίως βαρκάρης δὲν ἦτο, ἀλλ’ ὀρφανὸς μάγκας, τρέχων παιδιόθεν κατόπιν εἰς τὰ ράσα τῶν παπάδων. Ὅπως ὑπάρχουν ἐκκλησιαστικὰ δαιμόνια, οὕτω ὑπάρχουν καὶ ἀγυιόπαιδα ἐκκλησιαστικά. Πάραυτα ἐσιάρισεν, ἐκωπηλάτησε, καὶ μετὰ ἓν λεπτόν ἔφθασεν εἰς τὴν προκυμαίαν. Θὰ ἤμποροῦσε νὰ φωνάξῃ ἀπὸ τὴν βάρκαν πρὸς τοὺς ἔξω, διὰ νὰ τρέξουν νὰ σημάνουν τὶς καμπάνες, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμε. Ἐπήδησε ἔξω, κι’ ἔτρεξε διὰ ν’ ἀπολαύσῃ αὐτὸς πρῶτος τὴν ὑπερτάτην ἡδονὴν τῆς κωδωνοκρουσίας.

Καθὼς ἔτρεχεν, ἔκραξε τὸν ἄλλον ἀδελφόν του, τὸν Φώτην, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν ἐπάνω ἐνορίαν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Εἴτα ἀνῆλθεν ὑψηλὰ εἰς τὸ καμπαναριό, ἐκόλλησεν ὡς τελώνιον εἰς τὴν μεγάλην καμπάναν, ἤρπασε τὸ γλωσσίδι τῆς, μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα τὴν λαβὴν τοῦ ἐπικράνου τῆς ἄλλης, κι’ ἔρριψε τὸ σχοινίον τῆς τρίτης εἰς ἓν ἄλλο παιδίον παρὰ τὴν βάσιν τοῦ κωδωνοστασίου, τὸ ὁποῖον εἶχε κλειδώσει πεισμόνως ἔξω ἀπὸ τὸ πορτέλλο τοῦ καμπαναριοῦ.

Μετὰ μίαν στιγμὴν μανιώδης κωδωνοκρουσία ἤρχισε, καὶ ἄλλοι ἐναέριοι ἦχοι ἀπῆντησαν ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐκκλησίαν. Καὶ ὑπὸ τοὺς ἦχους αὐτοὺς τὸ ἀτμόποιον ἀπέπλεε, καὶ οἱ παπάδες ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ξηράν.

Μετὰ δυὸ ἐβδομάδας, ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν γείτονα νῆσον ὁ Σεβασμιώτατος, ἐν μεγάλῃ κλαγγῇ κωδῶνων, ὡς πρώτην φορὰν ἐρχόμενος, ἐπῆγε κατ’ εὐθείαν εἰς τὸν ναόν. Ἐκεῖ, εἰς τὸ τέλος τῆς δοξολογίας – καὶ αὐτὸ ὑπῆρξε μετὰ τὴν περὶ κωδωνοκρουσίας διαταγὴν, τὴν διὰ τοῦ διακού δοθεῖσαν, ἡ πρώτη χαρακτηριστικὴ πρᾶξις τῆς ποιμαντικῆς του – ἐπετίμησεν ἓνα τῶν ἱερέων, διότι ὡς ἐπαρχιώτης καὶ ἀσυνήθιστος ἀπὸ ἀρχιερατικὰς ἱεροπραξίας, εἶπε τὸ σύνηθες «Δι’ εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν», καὶ δὲν εἶπε: «Δι’ εὐχῶν τοῦ ἁγίου Δεσπότη ἡμῶν». Ὁ δυστυχὴς ἱερεὺς πῶς νὰ τὸ ξεύρῃ, ἀφοῦ πουθενὰ δὲν τὸ εἶχεν εὖρει γραμμένον.

Τὴν Κυριακὴν ὅταν ἐλειτουργήσεν ὁ ἐπίσκοπος, εἰς τὸ τέλος τῆς λειτουργίας

ἔδωκε νέον δείγμα τῆς ποιμαντικῆς του. Εἰς τὸ «Πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ», τὸν γεροντότερον, τὸν πλέον πεπειραμένον, ἀλλὰ καὶ ἐγγράμματον ἱερέα, τὸν ἔπιασεν ἀποτόμως ἀπὸ τὸν βραχίονα, βαστάζοντα τὸ Ἅγιον Ποτήριον, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ σταθῇ ἐπὶ ἓν λεπτὸν εἰς τὰ βημόθυρα, διὰ νὰ εἴπῃ τὸ «Πάντοτε» – ὡς νὰ ἐπρόκειτο, κατόπιν τοῦ «Μετὰ φόβου Θεοῦ», νὰ γίνῃ καὶ Δευτέρα Μετάληψις. Καὶ ὅμως τὸ Εὐχολόγιον γράφει μόνον, ὅτι «βλέπει ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸν λαόν», καὶ ὅχι ἴσταται εἰς τὴν Ἁγίαν Πύλιν. Ὅ,τι δὲ περιττὸν γίνεται, μαρτυρεῖ μόνον τὰς πρὸς τὸ πομπῶδες καὶ θεατρικὸν – ὅπως συνηθίζουν μάλιστα οἱ Ρῶσοι.

Μέγα εὐτύχημα ὑπῆρξε γιὰ τὸν ἄλλον γέροντα, τὸν ἐπίτροπόν του, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου κατέλυσεν ὁ ἱεράρχης, τὸ ὅτι ἦτο πολὺ κωφός. Ὁ Δεσπότης ἠδύνατο νὰ τὸν ἐπιτιμᾷ καὶ νὰ τὸν ὀνειδίζῃ μάλιστα, χωρὶς αὐτὸς ν' ἀντιλαμβάνεται, μηδὲ νὰ πικραίνεται τίποτε. Ὅταν δὲν ἦτο παρὼν ὁ διάκος, διὰ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ, αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοῇ τίποτε ἀπὸ τοὺς θυμοὺς καὶ τὰς ἐξάψεις τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Τέλος κατώρθωσε νὰ δώσῃ λογαριασμὸν ὁ γέρων ἐπίτροπος εἰς μετρητά, δι' ὅλας τὰς ἀδείας γάμου καὶ τὰ λοιπὰ «δικαιώματα» τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἀλλὰ διὰ τὰ γαλόπουλα, τοὺς ἀστακοὺς καὶ τ' αὐγοτάραχα, κανεὶς δὲν τοῦ ἐζήτησε λογαριασμὸν πόσα εἶχε ξοδεύσει. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Δεσπότης ἦτο ἐγκρατέστατος. Ἔπασχε ἀπὸ στομαχικὰ καὶ καρδιακὰ συμπτώματα – ἴσως ἀπὸ ψαμμίαςιν ἢ καὶ διαβήτην. Ἀλλ' ὁ διάκος εἶχε τὰ νιάτά του, τὴν ξανθὴν γενειάδα καὶ τὴν κόμην του. Θὰ ἦτο ὑπερβολὴ βεβαίως ἂν ἐλέγαμεν, ὅτι ὠμοίαζε μὲ τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν ἐκεῖνον τῆς Παπικῆς αὐλῆς, τοῦ Λέοντος τοῦ Ι', ὅστις εἶχε παραπονεθῇ ποτε, ὅτι ἔκαμνε στίχους διὰ χίλιους ποιητάς, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὁ περιώνυμος Ποντίφιξ ἔδωκε τὴν ἀπάντησιν: *Et pro mille allis archipoeta bibit.* (μὰ καὶ ὁ ἀρχιεπισκοπικός πίνει γιὰ χίλιους)

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡγάπα πολὺ τὸ ἐντόπιον μοσχᾶτον εἰς δαμιτζάνες προσφερόμενον.

Τέλος ὁ Σεβασμιώτατος, ἀφοῦ ἔδωκε τὸ τελευταῖον καὶ κυριώτερον μάθημα ποιμαντικῆς εἰς τοὺς ἱερεῖς του – τοὺς ἐνουθέτησε νὰ εἶναι καθάριοι, νὰ μὴ καπνίζουν ναργιλὲ δημοσίᾳ καὶ νὰ μὴν κρατοῦν ποτὲ ράβδον – ἐν ἥκῃ κωδῶνων καὶ πάλιν, προεπέμφθη, ἐπεβιβάσθη στὸ βαποράκι, κι' ἐπῆγε νὰ ποιμάνῃ καὶ ἄλλα πρόβατα.

Πηγή: agiazoni.gr